

Sobre l'anàlisi del debat sobre mitjans públics al programa *El suplement*, de Catalunya Ràdio, emès el 22 d'octubre de 2017

Fets

1r. Amb data 7 de novembre de 2017 va tenir entrada al Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) una queixa tramesa pel president del Grup de Periodistes Pi i Margall (Q119/2017), en relació amb l'emissió d'un debat sobre el paper dels mitjans públics al programa *El suplement* de Catalunya Ràdio, el 22 d'octubre de 2017. L'escrit de queixa manifesta, entre altres consideracions, les següents:

"[...]"

- Se inicia una tertulia para tratar el tema de una posible intervención de los medios públicos catalanes ante la aplicación del artículo 155 de la Constitución Española por parte del Gobierno del Estado.
- Todos los contertulios tienen la misma postura y critican la posible actuación del gobierno español delante de un 155 [...]"

També, fa referència al *Llibre d'estil* de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, SA (CCMA) i, en concret, cita els punts següents:

- El punt 2.1.1.4.1. del *Manual d'ús*, que al·ludeix a l'objectivitat, imparcialitat i equilibri com a principis en el tractament de la informació.
- El punt 2.1.1.6.4. del *Manual d'ús*, que tracta els objectius de les tertúlies com a gènere de la informació.

2n. L'Àrea de Continguts del CAC ha elaborat l'Informe 15/2018, de 20 de març, amb l'objecte d'analitzar el debat sobre els mitjans públics al programa *El suplement* de Catalunya Ràdio, emès el 22 d'octubre de 2017. L'Informe assenyala que el debat esmentat "[...] s'emet en el context d'actualitat d'una de les mesures incloses en l'acord del Consell de Ministres sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola (CE), que es refereix a l'adopció de "mesures singulars" sobre l'àrea de telecomunicacions i comunicacions electròniques i audiovisuals", en el qual hi participen:

- Saül Gordillo, "Director de Catalunya Ràdio"
- Salvador Alsius, "Vicepresident del CAC"
- Carles Prats, "Responsable del Grup de Treball de Mitjans Públics del Col·legi de Periodistes"
- Montse Melià, "Presidenta [sic] del Consell Professional de Televisió Espanyola a Catalunya" (participació telefònica, de 9.43 a 9.51 h)
- Montse Poblet, "Presidenta del Consell Professional de Catalunya Ràdio" (participació telefònica, de 9.43 a 9.51 h)
- Antoni Bassas, periodista i col·laborador d'*El suplement* (participació telefònica des de les 9.51h)
- Andreu Buenafuente, humorista i col·laborador d'*El suplement* (participació telefònica des de les 9.57 h) [...]"

El mateix Informe indica que “[...] es tracten diferents temes relacionats amb aquest fet d’actualitat:

- Valoració de la mesura aprovada pel Consell de Ministres sobre la intervenció dels mitjans públics, en aplicació de l’article 155 de la Constitució espanyola
- Pluralitat dels mitjans públics i privats a Catalunya i a la resta de l’Estat
- Relació entre el poder polític i els mitjans públics [...]”.

3r. Vist l’informe de l’Àrea Jurídica d’aquest Consell, que es reproduïx en la seva integritat:

«Consideracions jurídiques

Primera. Marc normatiu

Les lletres *a* i *d* de l’apartat 1 de l’article 20 de la CE reconeixen com a drets fonamentals el dret a expressar i difondre lliurement els pensaments, les idees i les opinions mitjançant la paraula, l’escriptura o qualsevol altre mitjà de reproducció (llibertat d’expressió) i el dret a comunicar o a rebre lliurement informació veraç per qualsevol mitjà de difusió (llibertat d’informació).

Des del punt de vista del tractament d’aquests drets fonamentals, la llibertat d’informació comprèn la comunicació de fets susceptibles de ser contrastats amb dades objectives i té com a titulars els membres de la col·lectivitat i els professionals del periodisme (per totes, SSTC 29/2009, de 26 de gener i 77/2009, de 23 de març); mentre que la llibertat d’expressió té un camp d’acció més ampli que la llibertat d’informació (per totes, STC 104/1986, de 17 de juliol, 216/2006, de 3 de juliol, i 139/2007, de 4 de juny), atès que no inclou la comunicació de fets, sinó l’emissió de judicis, creences, pensaments i opinions caràcter personal i subjectiu.

Específicament, en el nostre àmbit, l’article 8 de la norma capçalera en matèria audiovisual, la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (LCA), garanteix l’exercici legítim dels drets fonamentals a la llibertat d’expressió i d’informació. En un sentit similar, l’apartat 1 de l’article 22 de la Llei de l’Estat 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual (LGCA).

En el cas que s’analitza, de l’Informe 15/2018, de 20 de març, se’n desprèn que som davant d’un espai que s’intitula “Quin paper han de tenir els mitjans públics?”, dins del programa *El suplement* de Catalunya Ràdio, difós el 22 d’octubre de 2017 entre les 9.34 i les 10.15 hores (amb la interrupció del butlletí horari de les 10 h). En concret, des del punt de vista del context en què es produeix, el debat sobre el paper dels mitjans de comunicació públics s’emmarca en l’aprovació per part del Consell de Ministres, el 21 d’octubre de 2017, de les mesures relacionades amb l’aplicació de l’article 155 de la CE; tenint en compte que una d’aquestes mesures feia referència a “l’àmbit del servei públic autonòmic de comunicació audiovisual”.

L’Informe mateix, en l’apartat relatiu a la *naturalesa de l’espai*, assenyala que “[...] El contingut analitzat es caracteritza per ser un intercanvi d’opinions sobre un tema concret – el paper dels mitjans públics, en aquest cas –, entre persones que tenen un punt de vista rellevant com a expertes (per raó de la formació, de la seva activitat professional, etc.) en relació amb el tema tractat, i amb la presència d’una persona moderadora [...]”.

Per tant, les persones que hi intervenen emeten judicis, creences, pensaments i opinions; en definitiva, manifestacions que formen part de l’exercici del dret a la llibertat d’expressió.

Segona. El tractament dels continguts i dels gèneres de la informació en el *Llibre d'estil* de la CCMA

Les disposicions preliminars del *Llibre d'estil* de la CCMA assenyalen que aquest document “[...] estableix el marc editorial, el marc lingüístic i les normes periodístiques i professionals dels diversos mitjans que la integren: televisió, ràdio, internet i altres plataformes [...]”.

El *Llibre d'estil* de la CCMA està format per una *Guia editorial* i un *Manual d'ús* en què es desenvolupen les directrius de la *Guia editorial* amb la finalitat de constituir un marc a partir del qual es puguin resoldre qüestions deontològiques i relatives a l'emissió dels continguts.

Es transcriuen els epígrafs del *Manual d'ús*, que resulten aquí significatius en el tractament dels continguts i dels gèneres de la informació.

- *Tractament de la informació*

Objectivitat, imparcialitat i equilibri informatius (epígraf 2.1.1.4.1.)

Presentem els continguts informatius amb imparcialitat, sense prendre partit per cap opció i sense deixar-nos influir per les fonts que ens faciliten les notícies.

En temes en què hi ha punts de vista diferents o fins i tot confrontats, busquem opinions contrastades entre les veus més representatives. Si no hem pogut obtenir la versió d'una de les parts perquè ens l'ha denegada o per qualsevol altra circumstància, ho fem saber a l'audiència, especialment si això provoca un desequilibri informatiu.

Expliquem els fets des d'un punt de vista neutre i equidistant, i no convertim les opinions en fets.

Evitem convertir en una opinió personal els elements interpretatius que necessiten algunes peces informatives per contextualitzar-les i fer-les més entenedores.

La imparcialitat es basa en l'equilibri informatiu, que no és una successió acrítica d'opinions, sinó que consisteix a ponderar les valoracions sobre un mateix fet, situar-les en el seu context, explicar els motius que les originen i presentar-les en funció de la representativitat social, el prestigi o l'autoritat de qui les expressa.

Evitem mostrar simpaties cap a una de les parts.

La rapidesa amb què treballem en els mitjans audiovisuals fa que no sempre es puguin incloure totes les opinions o els punts de vista en una mateixa peça o un mateix espai. Es pot arribar a l'equilibri informatiu en tot el seguiment de la notícia.

En els mitjans d'informació continuada, l'efecte multiplicador provocat per la repetició de continguts pot comprometre l'equilibri i sobredimensionar una notícia, una de les versions que se'n facin o bé alguna de les opinions que s'hi recullen. La dinàmica d'aquests mitjans ens obliga a equilibrar contínuament els continguts.

- *Gèneres de la informació*

Debats (epígraf 2.1.1.6.5.)

Els debats que programem tenen l'objectiu d'analitzar la realitat social des de punts de vista diferents.

Procurem que, en els debats, hi estigui representada la diversitat social i professional del nostre país i també que hi hagi paritat entre homes i dones.

Ens assegurem que els participants tenen un punt de vista rellevant en relació amb el tema que es tracta i que cap punt de vista significatiu en queda exclòs.

En cas que un punt de vista o una opció rellevant en el debat no hi sigui representat, ho fem saber a l'audiència i n'expliquem el motiu.

No acceptem que els convidats envaeixin el control editorial del debat, com ara volent imposar la presència o l'absència d'un altre convidat.

La persona que modera el debat s'encarrega d'ordenar les intervencions dels participants de manera equilibrada, guia la discussió, la condueix atenent el criteri d'interès informatiu i no pren partit per cap tesi.

Permetem que totes les opinions s'expressin lliurement, excepte les que atempten contra els principis democràtics i la convivència.

Busquem entre els col·lectius professionals i socials noves veus que puguin aportar punts de vista diferents i evitem la presència reiterada de les mateixes persones en els debats.

En igualtat de mèrits i qualitats, preferim convidats que s'expressin en català.

En aquest context, l'Informe de l'Àrea de Continguts assenyala que “[...] en el tema objecte del debat (“Quin paper han de tenir els mitjans públics?”), el programa convida persones representatives en l'àmbit dels mitjans públics a Catalunya i, [...] per tant, manifesten un punt de vista rellevant en relació amb el tema. Així, el debat no compta amb altres sectors del món de la comunicació, com ara representants de grups de comunicació o d'associacions de periodistes amb presència a Catalunya, per exemple [...]”.

En aquest sentit, les persones que participen en el debat, ho fan en qualitat d'expertes en el sector de la comunicació audiovisual i, en particular, com a coneixedores dels mitjans públics a Catalunya: d'una banda, la direcció d'un dels mitjans afectats (Catalunya Ràdio); els col·lectius professionals dels mitjans públics (Consell Professional de Catalunya Ràdio, Consell Professional de TVE Catalunya) i el col·legi professional (Col·legi de Periodistes de Catalunya); i, de l'altra, l'autoritat reguladora del sector audiovisual de Catalunya (CAC).

De l'anàlisi efectuada en l'Informe de referència, se'n desprèn que el contingut del debat emès en el programa *El suplement*, de 22 d'octubre de 2017, és en relació amb un fet d'actualitat, com és l'adopció, mitjançant l'Acord del Consell de Ministres sobre l'aplicació de l'article 155 CE, de “mesures singulars” sobre l'àrea de telecomunicacions i comunicacions electròniques i audiovisuals. En particular, sobre com l'adopció d'aquestes mesures pot afectar l'exercici professional dins de l'àmbit dels mitjans de comunicació públics. Per debatre sobre aquest tema es convida persones expertes en comunicació audiovisual i, en particular, en l'àmbit de la comunicació audiovisual pública.

És per això que l'Informe esmentat conclou que el debat no inclou persones representants d'altres sectors de la comunicació no relacionats directament amb l'objecte del debat, els mitjans públics.

Per tot el que s'ha exposat, el Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya adopta, per unanimitat, el següent

ACORD

1. Constatar que en l'emissió del debat sobre els mitjans públics al programa *El Suplement*, el dia 22 d'octubre, per Catalunya Ràdio, hi varen participar veus representatives del sector audiovisual a Catalunya amb un punt de vista rellevant en relació amb el tema tractat.
2. No obstant això, es constata que el debat no va incloure altres veus que podrien haver aportat altres posicionaments contraris.
3. Notificar aquest Acord a la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, SA, i al Grup de Periodistes Pi i Margall.

Barcelona, 4 de maig de 2018

Roger Loppacher i Crehuet
President

Daniel Sirera i Bellés
Conseller Secretari